

Thuis- bezoek - onbekend maakt onbemind

Tekst: Marijke Nijboer, Maarten Hagg en Wout Neutel | Fotografie: Thinkstock

Thuisbezoek¹ versterkt de band tussen school en ouders, blijkt uit onderzoek. Docenten die bij leerlingen op bezoek komen, zijn beter in staat om hen samen met de ouders te begeleiden bij onderwijs en ontwikkeling. Maar uit onderzoek dat Verus liet uitvoeren door TNS/NIPO, blijkt dat bijna driekwart van de ouders en ruim de helft van de docenten helemaal geen ervaring heeft met thuisbezoek. Zij kijken ook veel minder positief tegen thuisbezoek aan dan degenen die wél thuisbezoeken hebben meegemaakt.

¹ Meestal wordt in het onderwijs gesproken over 'huisbezoek'. Verus kiest voortaan voor 'thuisbezoek', omdat 'huisbezoek' in andere sectoren vaak wordt ingezet als middel voor controle. Verus wil met 'thuisbezoek' benadrukken dat het doel is om de band met leerlingen en hun ouders te versterken door persoonlijke interesse in hun leefwereld.

Thuisbezoek past bij de maatschappelijke opdracht van scholen, vindt Verus.

Voorzitter Wim Kuiper pleitte tijdens de landelijke Verus-bijeenkomst in mei 2015 al voor het in ere herstellen van het thuisbezoek. "Niet alleen brengt het school en ouder dichter bij elkaar; ook onzichtbare ouders en zorgelijke thuissituaties komen zo in beeld. Dat is winst voor school én kind", aldus Kuiper. Hoe denken ouders, docenten en schoolleiders hierover? En hoe vaak passen zij thuisbezoek toe? Dat liet Verus afgelopen jaar onderzoeken door onderzoeksbureau TNS/NIPO. In totaal hebben 1413 respondenten vragen beantwoord.

Kwart ouders is bezocht

De helft van de ouders is onbekend met het fenomeen thuisbezoek. Slechts een kwart is een enkele keer, soms of regelmatig thuis bezocht door de school. In het primair onderwijs is het thuisbezoek beter bekend dan in het voortgezet onderwijs: 26% van de leerkrachten gaat regelmatig op thuisbezoek, 23% soms en 21% een enkele keer. In het voortgezet onderwijs is dat respectievelijk 20%, 13% en 17%. Van de groep die niet aan thuisbezoeken doet, valt op dat ouders het belangrijker vinden dan schoolleiders en leraren.

Ervaring stemt positiever

Ouders, docenten en schoolleiders die ervaring hebben met thuisbezoek, oordelen hier positiever over. Van de respondenten zonder ervaring vindt gemiddeld 28% deze bezoeken heel belangrijk (ouders het meeste, 37%), bij die met ervaring is dat gemiddeld 57%.

Leraren, de uitvoerders van de thuisbezoeken, hebben de meeste twijfels; vooral omdat thuisbezoeken veel tijd kosten. Maar ook zij zijn veel positiever wanneer ze hier eenmaal ervaring mee hebben opgedaan. De groep die er niets in ziet slinkt dan van 36 naar 21%; de echte voorstanders groeien van 22 naar 48%.

Betere relatie

De respondenten zien als voornaamste pluspunten dat het thuisbezoek zorgt voor een beter begrip van de persoonlijke situatie van de leerling, en dat het de relatie tussen ouders en school verbetert. Een deel van de respondenten vindt het thuisbezoek vooral geschikt om een specifiek probleem of onderwerp te bespreken met ouders, of de leerling beter te begrijpen wanneer er sprake is van een gedragsverandering of verslechterende schoolprestaties.

Tijdrovend

Maar thuisbezoek is erg tijdrovend, vinden velen, en het vraagt om specifieke vaardigheden en training van docenten. Tijdgebrek is ook het belangrijkste argument voor scholen om niet op thuisbezoek te gaan. Een respondent meldt: 'Het is ontzettend arbeidsintensief en ook niet in alle gevallen noodzakelijk'. Maar een ander zegt: 'Thuisbezoeken zijn heel zinvol, ook omdat ouders en school moeten samenwerken met betrekking tot de ontwikkeling van de leerling. Jammer dat het over het algemeen zoveel tijd kost, maar ondanks dat gaan onze leerkrachten toch op thuisbezoek.'

Thuisbezoek organiseren in vijf stappen

- Stel vast wat de visie van de school is op ouderbetrokkenheid, en neem docenten daarin mee. Leg uit hoe thuisbezoek bijdraagt aan meer ouderbetrokkenheid.
- Luister naar de bezwaren en neem de weerstand weg door goede informatie. Zoek samen naar mogelijkheden om tijd vrij te maken. Stel eventueel een proefjaar voor.
- Maak duidelijke afspraken over tijd, gespreksopzet, rapportage en interview.
- Plan het thuisbezoek aan het begin van het schooljaar. Dan heb je er het hele jaar voordeel van.
- Houdt een evaluatie na het eventuele proefjaar, en stel vast wat goed ging en wat beter kan.

5 Adviezen voor een waardevol thuisbezoek

- Kies voor een positieve insteek van het gesprek, met aandacht voor wat goed gaat.
- Zorg dat de leerling bij het gesprek is, en betrek hem of haar er actief bij.
- Laat ouders en leerling mede bepalen wat er besproken wordt, en voorkom eenrichtingsverkeer tijdens het gesprek.
- Vermijd elke schijn van controle. Bijvoorbeeld door bij alle leerlingen van de klas of de jaargang op thuisbezoek te gaan, en niet alleen bij bezorgdheid.
- Hanteer als school één aanpak. Spreek bijvoorbeeld een bepaalde gespreksduur af, en houdt je daar aan. Blijf geen uren zitten.

Deze adviezen zijn deels ontleend aan 'Beter contact door huisbezoek; een praktisch stappenplan', uitgegeven door Forum, en aan de 'Gereedschapskist voor beter samenwerken met ouders', van Mariëtte Lusse. Deze documenten vindt u op www.thuisbezoek.nl.

Diepte-interviews

In het kader van het onderzoek heeft Verus diepte-interviews gehouden met zeven scholen uit het po en vo. Zes van deze scholen maken werk van thuisbezoek: sommige elk jaar bij iedere leerling, andere door alleen aan het begin van de school-carrière thuis op bezoek te gaan. Ook sprak Verus met diverse deskundigen, onder wie pedagoog Mariëtte Lusse, die als onderzoeker overtuigend bewijs vond voor de positieve effecten van persoonlijke kennis-makingsgesprekken in het vmbo. De verhalen zijn, samen met het volledige onderzoeksrapport en diverse eerdere onderzoeken en artikelen, te vinden op www.thuisbezoek.nl. ●

Meer weten?

Onze adviseur thuisbezoek Wout Neutel en adviseur ouderbetrokkenheid Monica Neomagus kunnen u meer vertellen. E-mail: wneutel@verus.nl, mneomagus@verus.nl